

REGLAMENT DEL DEFENSOR DE LA CIUTADANIA DE MARRATXÍ

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Els municipis gaudeixen d'autonomia constitucionalment garantida i són els fonaments del règim democràtic espanyol.

La Llei de Bases de Règim Local preveu expressament que per a l'efectivitat d'aquesta autonomia tant el legislador estatal com el legislador autonòmic han d'assegurar als municipis el dret a intervenir en tots aquells assumptes que afectin directament al cercle dels seus interessos i que, per tant, hauran d'atribuir les competències que siguin necessàries en atenció a les característiques de l'activitat pública de que es tracti i a la capacitat de la gestió de l'entitat local, de conformitat amb els principis de descentralització i de màxima proximitat de la gestió administrativa als ciutadans.

Igualment, constitueix un principi democràtic del nostre ordenament jurídic el dret dels ciutadans a participar en la gestió dels assumptes públics.

Els articles 20.3 i 123.1.c) de la Llei 7/1985 de Bases de Règim Local estableixen que és competència municipal, i en concret del Ple de l'Ajuntament, la creació dels òrgans complementaris i dels procediments de participació ciutadana. Es tracta d'una manifestació característica de la potestat d'auto-organització municipal.

II

Aquesta proximitat al ciutadà, l'assumpció de competències pels Ens Locals en matèries molt diverses, i la tendència creixent a cercar mecanismes que millorin la protecció dels ciutadans envers l'Administració, sobre tot davant d'unes estructures administratives cada vegada més abundants i la insuficiència dels mitjans tradicionals de control per fer front a la situació, ha propiciat que diversos municipis des de l'any 1990, hagin creat la figura del Defensor del Ciutadà.

Aquesta institució es va crear per salvaguardar els drets dels ciutadans en relació amb l'Administració Municipal. Els municipis van crear aquest òrgan en exercici de la potestat organitzativa de què gaudeixen i van establir el seu règim jurídic bé mitjançant un Reglament "ad hoc" o bé modificant el Reglament Orgànic Municipal per incloure'l.

III

Posteriorment, aquesta institució es va contemplar en la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat com a mecanisme de garantia dels drets humans de proximitat que regula.

La Carta va ser signada públicament i oficialment el 18 de maig de 2000 a la ciutat de Saint-Denis i ha estat assumida com a pròpia per més de quaranta municipis espanyols.

IV

El Reglament que regula el Defensor de la Ciutadania s'ha d'ajustar a les previsions legals, sens perjudici que sigui el propi municipi el que, en exercici de la seva potestat organitzativa i en atenció a les característiques del municipi, reguli el règim jurídic de la institució.

V

El Defensor de la Ciutadania o Síndic Municipal de Greuges esdevé una fórmula més de promoció de mecanismes de democràcia participativa al municipi, així com un mecanisme de control de l'activitat de l'Ajuntament de Marratxí.

La seva incorporació suposa un apropament de l'Administració al ciutadà, amb l'objectiu de la millora global del sistema administratiu i una eficaç prestació dels serveis públics.

CAPÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1.- La institució del Síndic Municipal de Greuges tindrà la denominació, al nostre municipi, de Defensor o Defensora de la Ciutadania de Marratxi.

Article 2.- La funció del Defensor de la Ciutadania de Marratxi serà vetllar pels drets fonamentals i les llibertats públiques dels veïns del municipi, per la qual cosa podrà supervisar les activitats de l'Administració municipal.

S'haurà d'entendre per Administració municipal, tant els òrgans que formen part de la pròpia organització municipal com els organismes públics amb personalitat jurídica pròpia dependents de la mateixa, les empreses de capital total o parcialment públics i les empreses contractistes de l'Administració en la mesura en que realitzin funcions públiques o prestin serveis públics encomanats per l'Administració municipal.

Queden fora de la seva competència les funcions de control polític de l'activitat municipal, a més de les qüestions susceptibles d'investigació, com les relatives a temes de personal o les que siguin objecte de procediment jurisdiccional.

Article 3.- El Defensor haurà de complir les seves funcions amb total independència i objectivitat.

No estarà subjecte a cap mandat imperatiu. No rebrà instruccions de cap autoritat i exercirà les seves funcions amb plena autonomia, segons el seu criteri.

Prestarà el seu servei d'assessorament, informació, atenció i ajuda als ciutadans en les seves relacions amb l'Administració municipal, els seus organismes i les entitats que en depenen.

Article 4.- La seva actuació suposarà examinar i resoldre les queixes formulades.

També podrà actuar com a mediador envers les parts enfrontades sempre que les parts ho consentin, o bé proposar fórmules de conciliació o acord.

Així mateix podrà actuar per pròpia iniciativa.

Article 5.- El Defensor haurà de vetllar perquè l'Administració resolgui expressament, en temps i forma, les peticions i recursos que li hagin estat formulats. També vetllarà per tal que no es produeixin supòsits d'inactivitat material de l'Administració.

Igualment, haurà de procurar que els serveis públics es prestin correctament, denunciant una deficient coordinació administrativa.

Article 6.- L'Administració municipal i, en general, tots els organismes, instituts i empreses dependents de l'Ajuntament auxiliaran amb caràcter preferent i urgent el Defensor en les seves tasques.

Article 7.- El Defensor informará anualment el Ple de la Corporació de les seves actuacions presentant l'informe corresponent.

Article 8.- El Defensor de la Ciutadania de Marratxi podrà participar, tant a iniciativa pròpia com quan sigui requerit, en els Consells Consultius i de participació que hi ha o que hi puguin haver al municipi.

Així mateix, podrà assistir a les Comissions Informatives a petició pròpia o per sol·licitud de qualsevol dels grups municipals, de forma motivada i raonadament quan l'assumpte ho pugui requerir, amb veu i sense vot.

CAPÍTOL II

NOMENAMENT I CESSAMENT DEL DEFENSOR DE LA CIUTADANIA

Article 9.- El Defensor de la Ciutadania serà escollit pel Ple municipal, a proposta del Batle i prèvies consultes amb els grups municipals.

Una vegada proposat el candidat o candidata, es convocarà en el termini màxim d'un mes el Ple de l'Ajuntament per a procedir a la seva elecció.

Serà precisa una majoria de les quatre cinquenes parts dels membres de dret de la Corporació que pertanyin, almanco, a dos dels grups polítics en representació municipal.

Si no s'assoleix la majoria en els termes abans senyalats en primera votació, transcorregudes almanco 48 hores, es procedirà a una segona votació del candidat proposat, on serà suficient l'obtenció de la majoria de les tres cinquenes parts dels membres de dret de la Corporació. De no obtenir-se aquesta majoria a la segona votació, el Batle haurà d'iniciar un nou procés de consultes amb els grups municipals per a poder proposar el candidat.

El nomenament del Defensor correspon al Batle i s'haurà de publicar al Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Prendrà possessió del seu càrrec davant el Ple municipal.

Article 10.- El càrrec de Defensor tindrà una durada de cinc anys, comptats des de la data del seu nomenament. Una mateixa persona no podrà exercir aquest càrrec més de dos mandats consecutius.

Tres mesos abans de finalitzar aquest termini, s'iniciarà el procés d'elecció previst en l'article 9. En tot cas, el Defensor romandrà en funcions en l'exercici del càrrec fins que es produeixi la presa de possessió de la nova persona electa.

Article 11.- Per a poder ser nomenat Defensor de la Ciutadania s'han de complir els requisits següents:

- a) Ser major d'edat i gaudir de la plenitud de drets civils i polítics.
- b) Tenir la condició política de ciutadà de les Illes Balears, d'acord amb el que s'estableix l'article 9 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i que implica tenir veïnatge administratiu en el municipi de Marratxí.
- c) Domini de les dues llengües oficials de les Illes Balears.

Article 12.- El càrrec de Defensor de la Ciutadania és incompatible amb:

- a) Qualsevol mandat representatiu d'elecció popular.
- b) Tota activitat de propaganda política així com haver figurat en una llista electoral o haver estat designat apoderat o interventor de qualsevol candidatura política a les darreres eleccions municipals o autonòmiques.
- c) Tot càrrec polític de lliure designació.
- d) L'afiliació a partits polítics, sindicats de treballadors, associacions empresarials o entitats que en depenen.
- e) Funció administrativa al servei de l'Ajuntament de Marratxí, organismes públics municipals, empreses amb participació municipal i qualsevol activitat professional, mercantil o laboral que comporti una relació contractual amb el municipi.
- f) Tot càrrec directiu d'una associació veïnal.
- g) L'exercici de les carreres judicial, fiscal o militar.

Article 13.- El nomenament del Defensor determinarà el nivell de dedicació exigible a la seva tasca, els mitjans que se li assignen i la retribució/compensació econòmica que pugui correspondre-li.

La dotació econòmica necessària per al funcionament d'aquest òrgan municipal constituirà una partida específica dins els pressuposts de l'Ajuntament de Marratxí.

Article 14.- El Defensor de la Ciutadania cessarà per alguna de les causes següents:

- a) Renúncia expressa, que haurà de comunicar al Ple de l'Ajuntament mitjançant escrit presentat al Registre General.
- b) Transcurs del temps pel qual fou elegit.
- c) Per mort.
- d) Per pèrdua de la condició política de veí o veïna de Marratxí.
- e) Incapacitat sobrevinguda o per inhabilitació per a l'exercici dels drets polítics declarada per decisió judicial ferma.
- f) Condemna a causa de delictes dolosos per sentència ferma.
- g) Per negligència notòria en el compliment de les obligacions i deures del seu càrrec.

El cessament serà declarat pel Batle que donarà compte al pròxim Ple. No obstant això, en el supòsits d'incapacitat sobrevinguda de l'apartat e) o de negligència de l'apartat g), s'haurà d'instruir el corresponent expedient a petició del Batle o d'un terç del nombre legal de regidors, concedint tràmit d'audiència a l'interessat. L'expedient es resoldrà pel Ple, podent assistir i fer ús de la paraula el Defensor del Ciutadà abans de la votació.

CAPÍTOL III

PROCEDIMENT I ACTUACIÓ DEL DEFENSOR DE LA CIUTADANIA

Article 15.- El Defensor de la Ciutadania actuarà d'acord amb els criteris de legalitat i d'equitat.

Podrà iniciar les seves actuacions d'ofici o a instància de part.

El Defensor estarà obligat a fixar els dies i horaris per a atenció al públic amb un calendari anual que es comunicarà a la Batlia i als que es donarà l'oportuna difusió. Com a mínim, i sense perjudici dels dies festius i períodes vacacionals habituals, es preveurà un horari d'atenció mínima al públic de quatre hores setmanals.

Article 16.- Qualsevol persona física o jurídica que demostrï un interès legítim relatiu a l'objecte de la queixa, podrà adreçar-se al Defensor per sol·licitar la seva actuació, sense restricció de cap mena, amb l'única excepció d'aquelles persones amb dependència funcional o laboral de l'Administració municipal o dels organismes dependents, en aquelles qüestions relatives a l'àmbit de les relacions laborals o de servei.

S'entén que qualsevol persona física o jurídica que tingui alguna queixa respecte a l'Administració municipal es podrà dirigir al Defensor, tot i que no estigui empadronat al municipi, així com no serà cap impediment la nacionalitat, la residència, la minoria d'edat, la incapacitat legal, ni l'internament en un centre penitenciari o de reclusió.

Article 17.- Les queixes es podran presentar per l'interessat mitjançant un escrit o també verbalment.

Si les queixes es fan per escrit, aquestes hauran de ser raonades i acompanyades dels documents que s'estimin adients per acreditar-les. En tot cas, haurà de quedar constància del nom, els llinatges, el DNI i el domicili de la persona interessada, així com la seva firma.

En el cas de presentar-les verbalment, l'interessat haurà de signar la transcripció que se'n faci de la queixa.

No es podran presentar queixes una vegada hagi transcorregut un any des que la persona afectada va tenir constància de la conducta o fets susceptibles de queixa. No obstant això, quan l'inici de les actuacions sigui d'ofici no existirà cap termini.

Article 18.- Totes les actuacions del Defensor seran gratuïtes per a la persona interessada, i no serà necessària l'assistència d'advocat ni de procurador.

Article 19.- El Defensor haurà de registrar i acusar la recepció de totes les queixes que se li formulin, que podrà admetre a tràmit o rebutjar, dins un termini màxim de 15 dies.

No seran admeses les queixes quan es doni qualcuna d'aquestes circumstàncies:

- a) Quan siguin anònimes.
- b) Aquelles en les quals s'adverteixi mala fe o ús abusiu del procediment, amb interès de pertorbar, enredar o paraitzar l'Administració.
- c) Les que hi manqui fonamentació o no aportin les dades que se sol·liciten.

d) Quan no es relacionin amb el seu àmbit de competència.

Quan es relacionin amb l'àmbit de competències de l'Ombudsman, el Defensor del Poble o el Síndic de Greuges d'aquesta Comunitat Autònoma, s'han de trametre a aquests.

e) Aquelles que versin sobre qüestions que són conegudes pels jutjats o tribunals de justícia.

Si la intervenció dels jutjats o tribunals es produís quan el Defensor de la Ciutadania ja hagués iniciat les seves actuacions, aquest haurà de suspendre immediatament els tràmits que hagi pogut començar.

f) Aquelles que es refereixen a qüestions civils, alienes a l'Administració.

En aquests casos s'haurà de notificar el rebuig a l'interessat mitjançant un escrit motivat.

Article 20.- Havent estat admesa la queixa a tràmit, el Defensor ho comunicarà a l'interessat. En aquest cas analitzarà el contingut de la queixa, estudiarà les possibilitats de resolució i donarà compte i sol·licitarà, si s'escau, un informe escrit i la documentació necessària de cada cas als responsables polítics o tècnics dels Organismes, Serveis o Àrees afectades, els quals procediran a contestar la sol·licitud d'informació, a la major brevetat possible i, en tot cas, en el termini màxim de tres mesos.

Article 21.- El Defensor podrà comunicar al Ple de la Corporació, mitjançant l'informe anual o, en el seu cas, d'un informe especial en els termes que preveu l'article 31, el nom de les persones i l'àrea, el departament o els òrgans que obstaculitzin l'exercici de les seves funcions.

Article 22.- Si en el desenvolupament de les seves funcions, observés que l'actuació d'alguna persona pogués constituir infracció disciplinària o conducta delictiva, el Defensor ho comunicarà a l'Òrgan competent per què prengui les mesures que estimi oportunes.

Article 23.- En l'exercici de les seves funcions d'estudi i resolució d'una queixa, el Defensor podrà formular a les autoritats i personal de l'Ajuntament, les advertències, les recomanacions, els suggeriments i els recordatoris adients, si bé no podrà modificar ni anul·lar resolucions o actes administratius.

Article 24.- El Defensor podrà proposar fórmules de conciliació o acord als interessats que facilitin una solució ràpida i eficaç de les queixes.

Article 25.- El Defensor haurà d'informar del resultat de les seves investigacions a l'autor de la queixa i a les persones, departaments, àrees i organismes afectats per la interposició de la queixa.

Article 26.- Les actuacions que hagi de realitzar el Defensor s'hauran de fer amb la reserva i discreció necessàries, vetllant pel manteniment del dret a la intimitat de les persones afectades, en especial pel que es refereix a la custòdia d'informació de caràcter privat i confidencial, sense perjudici d'incloure-hi les conclusions i valoracions generals dels casos en els informes anuals.

Article 27.- Les decisions i les resolucions del Defensor no podran ser objecte de recurs de cap mena, sens perjudici dels recursos administratius o jurisdiccionals que procedeixin contra l'acte, la resolució o l'actuació que hagi motivat la queixa i la seva intervenció.

CAPÍTOL IV

RELACIONS AMB EL PLE DE LA CORPORACIÓ

Article 28.- Anualment i dins del primer quadrimestre, el Defensor haurà de presentar al Ple de la Corporació un informe de les seves actuacions durant l'any anterior.

Article 29.- En aquest informe s'hi farà constar:

El nombre i el tipus de les queixes formulades, els fets que les varen causar, les queixes rebutjades, les que es trobin en tràmit, el resultat d'aquests i les gestions sobre les queixes admeses. L'informe anual inclourà de forma expressa les recomanacions i suggeriments que s'hagin realitzat a conseqüència de les intervencions realitzades.

Article 30.- No es faran constar en l'informe les dades personals que permetin la identificació dels interessats en la tramitació de les queixes.

Article 31.- El Defensor podrà presentar al Ple informes extraordinaris quan, segons el seu propi criteri, ho requereixi la urgència o la importància dels fets que motiven la seva intervenció.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera.

En tot allò que no estigui previst en aquest Reglament s'aplicarà, amb caràcter supletori, el títol II de la Llei Orgànica 3/1981, de 6 d'abril, del Defensor del Poble.

Disposició addicional segona.

El Batle iniciarà els contactes amb els grups municipals per a proposar un candidat a Defensor de la Ciutadania en el termini màxim de 6 mesos a comptar des de l'entrada en vigor d'aquest Reglament.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquest Reglament entrarà en vigor al dia següent de la seva publicació en el Butlletí Oficial de les Illes Balears i una vegada transcorregut el termini que assenyala l'article 113 de la Llei 20/2006 municipal i de Règim Local de les Illes Balears.

Marratxí, 17 març de 2017